בעזרת השם יתברך

אשי ישראל

השיעור השבועי

מפי פורינו הרה"צ
רבי **יצחק שמואל אהרן לעזער** שליט"א

גליון
תנ"ב

פרשת
בא
תשפ"ה

השיעור נמסר ביום ד', בשעה 23:30, ניתן להאזין בקו:
בארץ ישראל: 077-2233-223, בארה"ב: 845-510-6314

חסדי השם יתברך, אנחנו אוחזים בפרשת **בֹּא - ראש חודש שבט**, וכשמגיעים לפרשיות אלו, ובפרטיות לפרשת **בֹּא**, כבר מריחים ריח של חג הגאולה - **חג הפסח**, שבו יצאנו ממצרים, כי הקריאה מעוררת את הזמן, וכשקורין את פרשת **בֹּא**, מתעורר בקרבו של האדם השתוקקות וזיכרונות טובים מחג הפסח, ואולי זה בתור 'געגועים', אבל באמת זה צריך להיות הרבה יותר מזה...

אם חכמינו הקדושים קובעים לנו (פסחים קטז:): **'בְּכָל דּוֹר וָדוֹר חַיָּב אָדָם לִרְאוֹת אֶת עַצְמוֹ כְּאִלּוּ הוּא יָצָא מִמִּצְרַיִם'**; זה לא לשון 'צחות' או ענין של 'מזכרת' לְמַה שֶׁקָּרָה לפני כ-3,500 שנה - שיצאנו ממצרים, וזהו... אלא זה דבר חיוני שעלינו לחוות על החיים שלנו בכל יום ויום!

לא לחינם קבעו לנו חכמינו הקדושים מצוה בכל יום - בוקר וערב: **"לְמַעַן תִּזְכֹּר אֶת יוֹם צֵאתְךָ מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם כֹּל יְמֵי חַיֶּיךָ"** (דברים טז, ג) - תזכור את זה **'לְמַעֲשֶׂה'**! אדם שומע זאת ותוהה: 'וכי אני צריך לזכור משהו שהיה לפני כ"כ הרבה שנים במצרים?'... **לא ולא! תסתכל על עצמך!**

יש מנהג של אנשי שלומינו הקדושים (שמעתי את זה ממוהרא"ש ז"ל), שבליל פסח, באחד מקטעי הסדר[א], שאז מספרים את סיפור 'יציאת מצרים' שלהם - איך זכו להתקרב לרבינו ז"ל, וכמובן: הסיפור הזה צריך להיות בדרך **חיובית**, ולצייר

א. אם זה בתוך סיפור יציאת מצרים, או ב'שולחן עורך' - כשכולם כבר רגועים יותר... אכלו את המצות, וכבר לא רעבים, ויותר מיושבים...

את סיפור המעשה בתור 'תמונה יפה' (לא שאדם יפרט לילדים היכן היה בעודו צעיר ומה עשה וכו'), ואיך שזכה להתקרב לרבינו - זכה למצוא איזה ספר, לשמוע דיבורים של צדיק, וזה פתאום משך אותו מתוך "תהומות הארץ"... וכאמור, לא צריכים לספר מהו ה'תהום' שבו היית, ומה עשית שם וכו', אלא בדרך כלליות - איך שהיה רחוק, וזכה להתקרב...

וממה היה 'רחוק'? מ'גילוי שכינה'! שזה מה שמתגלה בליל פסח, וכמו שאומרים בתוך ההגדה: **"וּבְמַרָא גָּדֹל - זוֹ גִּלּוּי שְׁכִינָה"**; ואצל צדיקים זה היה נאמר בהתעוררות נוראה מאד, ומסופר על **החוזה מלובלין זי"ע**, שהיתה דרכו להיות בכל ליל הסדר עם טלית[ב] על ראשו, ולא נראו פניו, אלא רק כשהגיע אל הקטע הזה - **"וּבְמַרָא גָּדֹל - זוֹ גִּלּוּי שְׁכִינָה"** - הוא הגביה הטלית[ג] וגילה פניו, וכל התלמידים נפלו תחת השולחן... כי הרגישו וראו אז אור כ"כ גדול שיצא מקדושת רבם, עד שלא יכלו להחזיק מעמד...

והנה, אמנם אצלנו היו דברים אלו יותר מכוסים, ולא כ"כ גלויים, כל העניין של רבינו ז"ל היתה יותר בדרך מוסתרת, ועם־כל־זאת גם על **מוהרנ"ת ז"ל** מסופר, שבעת שהגיע למילים אלו - **"וּבְמַרָא גָּדֹל - זוֹ גִּלּוּי שְׁכִינָה"** - בעריכת הסדר הקדוש, היו פניו הקדושות נלהבים ובוערים כלפיד אש ממש, והיה צועק שוב ושוב **"זוֹ גִּלּוּי שְׁכִינָה!"**, וכל מי שהיה נוכח שם - חיל ורעדה היה אוחזו[ד]...

ואכן, מה הכוונה **"גילוי שכינה"**? שאדם מרגיש בעצמו שהוא חלק מן הקדושה הזאת, וכלשון חכמינו הקדושים (ב"ר פב, ו): **'הָאָבוֹת הֵן הֵן הַמֶּרְכָּבָה'**; מה זאת אומרת? שהשכינה הקדושה כביכול רוכבת עליהם! ולקרב זאת למושגים גשמיים: זה **הרבה יותר מהעניין** של 'כרכרה' או 'מרכבה', אלא השכינה ממש **'רוכבת'** עליהם!

ופשוט הוא, שבשביל לזכות לזה - צריכים עיניים קדושות וטהורות, וצריכים **'רגש'**, משא"כ אם אדם הוא עם 'לב אבן' - הוא ממש סתום ואטום, 'לב אבן' - פשוטו כמשמעו! לצערנו לפעמים יש כזה בן־אדם... בתפילות של רבי נתן, רואים כמה פעמים שהוא מזכיר את הלשון: 'רבש"ע, מה אעשה? הלב שלי **"זייער פארשטיינערט"**!'... **'שטיין'** באידיש פירושו **'אֶבֶן'**, ו**'פארשטיינערט'** פירושו **'מְאֻבָּן'**... כי בשביל לזכות לזה צריכים **'רגש'**, ואם יש לו לאדם 'לב אבן', מה תסביר לו?...

כשרבינו גילה את תורה ס"ג בליקוטי־מוהר"ן - שהיא תורה מאד מאד

ב. כן מנהג צדיקים, לשבת עם טלית בכל ליל־הסדר.

ג. החוזה מלובלין רצה לזכות את התלמידים שישבו בשולחנו הטהור שיזכו אז לראותו זיו פניו הקדושות, ומדברים מתלמידים צדיקים קדושי עליון (ביניהם היה **הרה"ק מרופשיץ זי"ע**, ושאר תלמידים שרפי מעלה).

ד. וכמו שמזכירים בר"ה ויו"כ בפיוט הנורא "ונתנה תוקף": **'וחיל ורעדה יאחזון'**.

עמוקה, שבה מגלה רבינו את 'סוד כוונת המילה'[ה], רבינו התבטא אז: 'מה אעשה לכם שאין לכם הרגשה ב**'עדינות'**?' ואמר בשפת אידיש [כך יותר מובן כוונתו]: **'וועד איז אייך שולדיג אז איר האט נישט קיין השגה אין איידלקייט?'...** שזה ענין ה**'רגש'** הנ"ל שצריכים.

בתורה זו, רבינו מדבר מדברים עדינים מאד של גילוי אלקות ב'סוד כוונת המילה', וכל התורה הזאת התגלתה ע"י התבטאות רבינו על רבי נתן, וזה היה בליל שבת, והיתה אצל רבינו שמחת **'שלום זכר'**, ורבינו התסכל על הנעליים של רבי נתן, וראה שסוליית הנעל היתה קרועה ועלתה למעלה על-פני הנעל[ו]... ורבינו הסתכל על זה, ואמר לרבי נתן: **'הנעל שלך יש לה פנים כמו סטירה בפנים'...** רבינו אמר באידיש אמר: **'דַיין שִׁיךְ הָאט אַ פָּנִים וויא אַ פַּאטְשׁ אִין פָּנִים'...**

והנה, לא כתוב בפירוש בשיחות מה היתה תגובת השומעים, אבל מן הסתם שכל מי שהיה שם - צחק... שרבינו יגיד כזה 'דיבור' - "הנעל שלך יש לה פנים כמו סטירה בפנים"?... אבל באמת, כשרבינו אמר איזה דיבור, היה לזה כל מיני חן ומתיקות שבעולם, ואכן הדיבור הזה היה בדרך שנשמע אולי כמו 'בדיחה', ולא מובנת הכוונה, אבל באמת המשיך אז רבינו ואמר: **"שיגיד לי אחד שהוא 'מקובל', ובקי בכתבי האר"י ובזוהר וכו', איך מרומז בתוך אלו המילים שאמרתי, כל הכוונות של מצות ברית מילה וכל הסודות הגנוזים בהם, ומה שיותר גבוה מכוונות!"...** זה דיבור שפחד אפילו לומר אותו, אבל כך רבינו אמר...

ואכן, מי שמעיין שם בתורה ס"ג, יראה שרבינו מגלה על זה סודות נוראים, ומלביש זאת בענין של 'טפחה לו בסנדלו', שזה ענין של הסטירה בפנים, וזה ענין המנעלים וכו', דברים עמוקים ונוראים, שאפילו אחר שלומדים את התורה היטב - 'לא' מבינים הרבה יותר ממה ש'כן' מבינים... ואם מבינים משהו, ואז חוזרים אל אותה השיחה שאמר רבינו בדרך 'בדיחה', רואים מעט מה מונח בזה... וגם אז אי־אפשר אפילו **להתחיל להבין** מרוב הקדושה והגילוי שיש שם...

ואחר כל זה אמר רבינו את הדיבור הנ"ל: **'וועד איז אייך שולדיג אז איר האט נישט קיין השגה אין איידלקייט?'...** 'וכי אני חייב בזה שאין לכם הרגשה בעדינות?'...

ה. התורה הזאת יש בה עמקות גדולה, ויש אצלנו כתבי-יד **'שפת הנחל'** על תורה זו שצריכים להגיה את זה, והקב"ה יעזור שנזכה לזה! רבינו גילה את התורה הזאת בעמקות גדולה, ואפילו כשזה מודפס ומסודר - זה לא קל להבנה כלל, וקשה מאד לחבר את העניינים אחד לשני.

ו. בימים ההם לא היה כמו היום, שאם הנעל קצת מתיישנת - קונים חדש... בזמנם, בשביל נעליים חדשות, היה צריך ללכת לסנדלר, ולבקש ממנו שיעשה נעליים טובים וחזקים, וזה לא היה בקלות כמו היום, ולכן היו הולכים עם הנעליים עד שזה כבר קרוע ובלוי שאי־אפשר ללכת עם זה...

למה הזכרנו את כל זה? כי דיברנו מעניין של **'גילוי שכינה'**, שבשביל זה צריך האדם שיהיה לו 'לב בשר', ולא 'פארשטיינערט' - 'מְאֶבֶּן'... כי אם יהא לב של אבן, מה הוא ירגיש?... הוא ירגיש איזה משהו?!... יכול להיות שיזכה לשמוע ולראות את הצדיק, ויגלו לפניו גילוי אלקות, בבחינת הכתוב אצל יחזקאל הנביא כשראה את כל המרכבה העליונה - **"נִפְתְּחוּ הַשָּׁמַיִם וָאֶרְאֶה מַרְאוֹת אֱלֹקִים"**, אבל הוא לא מרגיש כלום...

ואותו ענין מובא בדברי רבינו (ליקו"מ ח"א סי' קצא), שהנה יש בן־אדם אחד שהוא מרגיש את כל הש"י עולמות, הוא מרגיש ממש 'גילוי שכינה', ועוד מעט הוא יוצא מרוב געגועים להקב"ה... והנה מישהו יושב על־ידו, והוא איננו מרגיש כלום! מאומה! הוא לא יודע מה אתה רוצה ועל מה אתה מדבר... כלום!

מוהרא"ש היה תמיד ממחיש את זה בדרך משל: יושבים שני אנשים אחד על־יד השני באוטובוס, האחד מסתכל דרך החלון ורואה את הנוף ואת היופי של הבריאה - ומדובר, כמובן, שיש לו איזו הרגשה באלקות - והוא מתפעל **'איזו בריאה נפלאה ה' יתברך ברא!'** והוא נותן תודה להקב"ה [נוסעים כאן בארץ ישראל, ורואים את יופי הבריאה - הרים וגבעות, ואדם מתפעל מאד - **"כִּי אֶרְאֶה שָׁמֶיךָ מַעֲשֵׂה אֶצְבְּעֹתֶיךָ יָרֵחַ וְכוֹכָבִים אֲשֶׁר כּוֹנָנְתָּה"** (תהלים ח, ד)!], והנה השני שיושב על־ידו, הוא כ"כ מיואש, מדוכא מבולבל, עד שעוברות אצלו מחשבות, ה' ישמור, 'הלוואי שכל האוטובוס יתהפך' רח"ל... הוא כ"כ ממורמר מהחיים שלו עד שזה מה שהוא חושב... **הם יושבים אחד על־יד השני, ישנם שני מושבים צמודים, והם אחד ליד השני, האחד ממש יוצא מרוב התפעלות מיופי הבריאה, וכולו שבח והודאה להקב"ה, ומי שלידו - לא רק שהוא לא מרגיש כלום, אלא הוא מרגיש בדיוק ההפך...** למה? כי יש 'לב אבן'.

ומה ההפך מ'לב אבן'? 'לב בשר'; שעל זה אמר רבינו[ז], שכשיבוא משיח, כולם ייקראו **'ברסלבר חסידים'** - 'חסידי ברסלב', **'ברסלב'** אותיות **'לב בשר'**, ו'בשר' זה ענין שאדם מרגיש משהו... אין לו 'לב אבן'! הגמרא אומרת (ב"מ פד.): **'אהבה דוחקת את הבשר'**, דהיינו שהעניין של 'בשר' הוא עניין של 'הרגשה', מאידך - 'אבן' לא מרגישה כלל, שתי אבנים מתנגשות אחת בשנייה וישנה דפיקה, אבל אין את ה**'רגש'**!

וזו העבודה של האדם, שיזכה ל**'לב בשר'** - שיזכה 'להרגיש' משהו! ואיך עושים את זה? אנחנו מדברים הרבה מזה: אפילו אם ח"ו יש לבן־אדם 'לב אבן', אבל הגמרא מספרת על התנא הקדוש, התנא האלקי, **רבי עקיבא**, שהוא חזר בתשובה בגיל ארבעים; **ארבעים**

ז. עיין חיי מוהר"ן, סימן של"ט: **אָמַר, שֶׁלְּעָתִיד יִהְיֶה כָּל הָעוֹלָם אַנְשֵׁי בְּרֶסְלֶב. וּבִלְשׁוֹן אַשְׁכְּנַז אָמַר בָּזֶה הַלָּשׁוֹן: "לֶעָתִיד לְבוֹא וְועט דִּיא גַאנְצֶע וְועלְט זַיין בְּרֶסְלֶבִיר חֲסִידִים". דְּאִיתָא בַּמִּדְרָשׁ עַל פָּסוּק: "וְנָתַתִּי לָכֶם לֵב בָּשָׂר"** (יחזקאל ל"ו) **אַל תִּקְרֵי בָּשָׂר אֶלָּא בִּסַּר, שֶׁיִּהְיֶה כָּל אֶחָד בּוֹסֵר בְּחֶלֶק שֶׁל חֲבֵרוֹ** (בְּרֵאשִׁית רַבָּה ל"ד, כ"א). **"לֵב בִּסַּר" אוֹתִיּוֹת 'בְּרֶסְלֶב'.**

שנה היה עם־הארץ! ולא סתם 'עם־הארץ', איתא בגמרא (פסחים מט:): **'אמר רבי עקיבא, כשהייתי עם הארץ אמרתי מי יתן לי תלמיד חכם ואנשכנו כחמור; אמרו לו תלמידיו: רבי, אמור ככלב, אמר להן: זה נושך ושובר עצם, וזה נושך ואינו שובר עצם'**; אילולי היה כתוב כן בגמרא, לא היה מותר לנו אפילו להגיד זאת, אבל כך רבי עקיבא היה אומר, ומדוע הכניסו את זה בתוך הגמרא? **כדי ללמד מה יכול להיות עם אדם כשהוא באמת רציני, והוא מחליט בעצמו 'פעם ולתמיד': זהו! אני מתחיל חיים חדשים!**

ואף שאומרים לו 'מה פתאום, אתה ככה כבר ארבעים שנה, ומה נזכרת עכשיו? מה אתה רוצה עכשיו? לך ל'חיידר' ללמוד עם תינוקות של בית רבן'... - **בסדר, מה אכפת לי?!...** ואכן כך עשה רבי עקיבא - **'אני צריך להתחיל ללמוד ב'חיידר'? אני מתחיל!'...** וכך הוא ישב והתמיד בתורה, עד שנעשה **התנא האלקי רבי עקיבא**, וחזר אח"כ עם 24,000 תלמידים... ובמעלתו של רבי עקיבא, איתא בגמרא, שכשמשה רבינו ראה את רבי עקיבא, הוא אמר להקב"ה 'תן את התורה על־ידו'... [אנחנו זוכים להיות סמוכים וקרובים למקום קבורת התנא האלקי רבי עקיבא - בעיה"ק טבריה ת"ו].

ואיך רבי עקיבא התעורר לזה? מספרים חכמינו הקדושים, שרבי עקיבא ישב על־יד אמת המים, וראה שיש מפולת שמטפטפים טיפות של מים כל הזמן, ומתחת לזה ישנה אבן [כדרך הנהרות והאגמים, שיש סביבותיהם אבנים וסלעים חזקים], והוא רואה דבר־פלא, שבתוך האבן הגדולה שהמים מנטפים עליה כבר הרבה זמן - שנים ע"ג שנים - ישנו נקב באמצע... האבן מנוקבת עם חור באמצע!

רבי עקיבא מסתכל ומתבונן היאך זה קרה, והנה הוא רואה שזה נעשה ע"י המים שמטפטפים ללא הפסקה... וכי מים יכולים לעשות חור בתוך אבן?! **כן! אם מתמידים עם זה, והמים לא נפסקים במשך ימים, חודשים ושנים, אזי "אֲבָנִים שָׁחֲקוּ מַיִם"** (איוב יד, יט)**... ורבי עקיבא התעורר אז מאד: 'יש דבר כזה, שאדם יכול להפוך את כל החיים שלו ע"י התמדה!'...**

וזהו לימוד של חיזוק נורא ונפלא לאדם, שהנה מצד אחד יש לו מצפון ורגשות אשמה - 'מה איתי?! מה יהיה איתי?! בילית כ"כ הרבה ימים ושנים בלי כלום... בלי שום דבר... ורק עכשיו נזכרת... עכשיו אתחיל?!'... הוא כבר מיואש לגמרי... אבל זה הס"מ, שהוא בא ואומר לאדם 'בסדר, יש לך הרהור תשובה, אבל מה יהיה איתך?! אתה כבר בגיל כך וכך (כל אחד כפי גילו וכפי עניינו), ומה אתה רוצה עכשיו?!'... והוא מתחיל להתמלאות עם רגשות אשמה 'מה יהיה איתי?'... אבל אם הוא יסתכל ויתבונן היטב בלימוד הזה של טיפות המים, שבכח ההתמדה הצליחו לנקוב אבן! זה הלימוד של התנא רבי עקיבא, שבגיל בן ארבעים שנה הוא ראה דבר כזה - שהמים נוקבים את האבן, וקיבל מזה חיזוק אמיתי!

ומה הם ה'**מים**' הללו שבכוחם לשחוק גם את האבן - 'לב האבן' של האדם? 'מים' זה 'התורה', וכמו שחכמינו הקדושים אומרים על הפסוק (ישעיה נה, א) "**הוֹי כָּל צָמֵא לְכוּ לַמַּיִם**" - '**אין מים אלא תורה**' (תענית ז.); וכן 'תפילה' נמשלת למים, וכמ"ש (איכה ב, יט) "**שִׁפְכִי כַמַּיִם לִבֵּךְ נֹכַח פְּנֵי ה'**"; שאדם מוציא בכל פעם מים חדשים בתפילתו - עוד מילה ועוד מילה ועוד מילה... וכן 'צדקה וחסד' זה גם ענין של מים, וכמ"ש (קהלת יא, א) "**שַׁלַּח לַחְמְךָ עַל פְּנֵי הַמָּיִם**"; כי 'מים' זה דבר חיוני! כל העולם מוכרח לחיות עם מים! ואכן, כל הבריאה כולה התחילה עם מים - "**וְרוּחַ אֱלֹקִים מְרַחֶפֶת עַל פְּנֵי הַמָּיִם**" (בראשית א, ב). ואדם צריך לקחת את אלו ה'**מים**', ולטפטף עמם - עוד פסוק בתורה שנים מקרא ואחד תרגום, עוד פסוק בתנ"ך, עוד פרק משניות, עוד דף גמרא, לאט לאט! ועי"ז יתקיים "**אֲבָנִים שָׁחֲקוּ מַיִם**" - זה ינקוב את האבן הזאת! '**לב האבן**' שלך יתהפך ל'**לב בשר**'! לא שיישאר באבן סתם חור וחלל, אלא אדרבה, זה יהפוך את כל המציאות שלך!

וזה יכול להיות מרומז במילים "אֲ'בָנִים שָׁ'חֲקוּ מַ'יִם" - ראשי־תבות '**אָשָׁם**', היינו שזה יגרש ויפטור מעליך את כל רגשות האשמה הללו! אתה מרגיש אָשֵׁם? אז מה תעשה עם האשמה הזאת? אדם שאין לו את ההקדמות הנכונות, האשמות האלו הורגים אותו, והוא לא יודע מה לעשות עם עצמו, הוא מתייאש, ובורח... הוא טוען 'זה לא בשבילי'... משא"כ כשאדם יודע שיש אפשרות לקחת את כל רגשות האשמה האלו - ולהפוך את זה אל הקדושה! **דייקא בגלל שאתה מרגיש אָשֵׁם, זה יגרש אותך אל הקדושה, ולא ח"ו לברוח מן הקדושה!**

שזה הניסיון הכי קשה של האדם, שהוא אומר 'מה אוכל לעשות?'... **לא! עליך לדעת שכל מה שעובר עליך זה רק כדי לקרב אותך אל הקדושה!** וכמו שרבינו אומר (ליקו"מ ח"א סי' רסא): '**הַהִתְעָרְרוּת תְּחִלַּת הַהִתְקָרְבוּת**'; כל מה שעובר עליך - אתה יכול להפוך את זה אל הקדושה! וזה בסדר שאתה מרגיש אשמה... **אדם שלא מרגיש מצפון - הוא מסכן, כי מה יהיה אִתּוֹ?...**

ואפילו אצל ילד כן הדבר, וניקח לדוגמא ילד שנעשה עכשיו בר־מצוה, איך הוא בילה את שלושה־עשר שנות ילדותו? לא כל אחד זוכה להיות באמת שמור מכל מה שצריכים וכו', ואכן הוא בילה את זה עם הרבה דברים לא כ"כ טובים, והנה עכשיו מגיע הבר־מצוה, וכשמגיע בר־מצוה - הרי מגיע לילד נשמה חדשה, עד כדי כך שרבי שמעון בר יוחאי אמר לבן שלו ר' אלעזר, שעל יום הבר־מצוה הזה כתוב (תהלים ב, ז) "**אֲנִי הַיּוֹם יְלִדְתִּיךָ**" - היום נולדת מחדש! **תשכח את כל מה שהיה מקודם!**

ואם יש לאדם את ההקדמה הזאת - הוא מתחיל מחדש, אבל מה קורה אז? שיש לו את האשמה 'מה עשיתי?'... ובפרט כשמגיעה לו הנשמה החדשה - הוא מרגיש את זה יותר, כי עד עתה הוא

היה כמו 'לב אבן' - ילד, לא אכפת לו... אבל זה בגלל הס"מ, שהוא "כבר הכניס אותו בשק", אבל הנה עכשיו מגיע לו היצר־הטוב, נכנסה בו נשמה חדשה, אז באופן אוטומטי יש לו את רגשות האשמה הללו - 'מה עשיתי?'...

וכמובן, ילד לא יודע כ"כ איך לסדר את כל הרגשות האלו ומה לעשות אִתָּן, אבל זה במציאות מה שקורה, שהנה הוא מקבל עכשיו יצר־טוב, וזה מתחיל לבלבל אותו, ובמצב כזה צריכים באמת **לקרב** את הילד ולחזק אותו, להסביר לו מה קורה - **'הנה אתה עכשיו מניח תפילין, אתה נכנס אל תוך הקדושה! אתה כבר "בר חיובא" - אתה חייב בכל המצוות, וקושרים אותך להקב"ה! התפילין הקדושות זה ענין שקושרים אותך להקב"ה!'...** אם הוא שומע זאת עוד ועוד, ולא סתם 'אומרים' לו, אזי הוא יקח את רגשות האשמה האלו, ולהשתמש אִתָּן בדרך חיובית, הוא יקח את כל הרגשות האלה, ואדרבה! **'בגלל שאני יודע שעבר עלי מה שעבר, זה מגרש ודוחף אותי אל הקדושה!'...** זה לא סתם הפקר - "תעשה מה שאתה רוצה", אלא עכשיו הוא מרגיש איך שזה לא כ"כ פשוט ולא כ"כ נעים - אולי היה במקום רחוק, ומי יודע איפה נפל ובמה נכשל רח"ל, **'אבל מעכשיו אני מתחיל משהו חדש!'...**

והנה, אם אין מישהו שידריך אותו וילמד אותו ויחזק אותו - הוא בסכנה גדולה, כי איתא בגמרא (נדרים ט:): 'הרשעים מלאים חרטות'; אומר רבינו: כי אם אין לאדם את ההקדמות הנכונות, זה גורם לו שיטה ליותר רשעות רח"ל, למה? כי הוא רוצה לכסות ולחפות על כל רגשות האשמה האלו, ואיך הוא יחפה על זה ויבטל את זה? הוא מוסיף, ה' ישמור... כי הוא רוצה למחוק את זה מהראש שלו, אז מוסיף רֶשַׁע על פֶּשַׁע... אבל לא זו הדרך, **הדרך צריכה להיות, שאדם יקח את רגשות האשמה האלו - ויהפוך אותן אל הקדושה! 'ככה? אני באמת ככה? בוא נברח אל הקדושה!'...** אשרי הזוכה שיש לו את השכל הזה!

הרבי ר' אלימלך זי"ע מזכיר את זה הרבה ב'נועם אלימלך' - "ספרן של צדיקים", שצריך שיהיה לאדם שכל **איך להזכיר את עצמו** בעניין הזה, והוא מלביש את זה בתוך מאמר חכמינו הקדושים במסכת אבות (ג, א): **'הַסְתַּכֵּל בִּשְׁלשָׁה דְּבָרִים וְאִי אַתָּה בָּא לִידֵי עֲבֵרָה. דַּע מֵאַיִן בָּאתָ וכו'. מֵאַיִן בָּאתָ, מִטִּפָּה סְרוּחָה'**; אומר הרבי ר' אלימלך הקדוש והטהור 'גילוי שכינה!' וכך מפרש: **'מֵאַיִן בָּאתָ, מִטִּפָּה סְרוּחָה'** - מהיכן באת? רחמנא ליצלן ממקומות מאד מאד לא טובות, אבל **דייקא משם** זכית להתעורר! השתמשת עם כל אלו רגשות האשמה, ועל-ידן הגעת אל הקדושה!

הנה ישנו פסוק (ויקרא ה, יט) **"אָשֹׁם הוּא אָשֹׁם אָשַׁם לַה'"**; הרי שלוש פעמים שכתוב ענין של **'אשם'**, וזה בדיוק העניין הזה, שאדם הוא מרגיש אָשֵׁם, ויש לו מצפון, אבל הוא צריך לקחת את זה בתור **'קירוב'** ולא בתוך **'ריחוק'**; רבינו מלמד אותנו, שאת כל הדברים האלו צריכים לקבל בדרך התקרבות - **'לְקָרֵב**

וְלֹא לְרַחֵק!' והוא כלל גדול בכל חיי האדם, שאדם צריך תמיד לקחת את מה שקורה אתו רק בדרך חיובית - **להתקרב!** ואכן, לכאורה זה נראה כ"תרתי דסתרי" - 'הרי עשיתי דברים, ויש לי מצפון, ואני ממש מדוכא ושבור מכל מה שעבר עלי'... **ואכן צריך לקחת את זה ולהפוך את זה מן הקצה אל הקצה! לומר: 'אם אני ככה, הרי אני מבין שאין כבר יותר לרדת למטה... הגעתי אל "תחתית הסלע", זהו... אי-אפשר לרדת יותר... מכאן עולים רק למעלה!'...**

וכמו טבע של 'גלגל', ברגע שהוא מגיע אל המקום הכי נמוך - הוא עולה, כלומר: אם עושים נקודה בחלק העליון של ה'גלגל', והנה הוא מסתובב ומגיע עד למטה, אז מה עכשיו? מעכשיו עולים למעלה, והנה הנקודה שהיתה עתה למטה - חוזרת בחזרה למעלה... **אין דרך אחרת אלא רק לעלות למעלה!**

וכך הוא אצל כל אדם, שאם הוא מרגיש 'הגעתי אל המקום הכי גרוע', אל יחשוב להישאר שם למטה, וכמו שאנשי שלומינו רגילים לומר על הלשון "וְאַצִּיעָה שְׁאוֹל" - 'ואציעה' לשון הצעת המיטה, שהוא כבר מציע לעצמו שם מיטה, ונשאר שם... **לא ולא! אדם שיש לו שכל - הוא מחליט 'אין דבר כזה!'... אני עולה!**

ובעניין הזה מובאת שיחה נוראה בסוף ספר 'שיחות הר"ן' (סימן שב), שבה כותב רבי נתן: **'פַּעַם אַחַת עָמַדְתִּי לְפָנָיו, וְהוּא ז"ל הָיָה מֻנָּח עַל מִטָּתוֹ, וְנִזְרְקוּ דְּבוּרִים אֵלּוּ מִפִּיו הַקָּדוֹשׁ, וְאָמַר בְּזֶה הַלָּשׁוֹן: "דֶּרֶךְ עֵקֶר אֵיזִי מְבֻטָּן שְׁאוֹל שִׁוַּעְתִּי" - הָעֵקֶר הוּא: "מְבֻטָּן שְׁאוֹל שִׁוַּעְתִּי"** (יוֹנָה ב)'; רבי נתן לא כתב איזו הקדמה לפני-כן, ואף לא הוסיף דבר-מה אח"כ, אלא כתב רק מילים אלו, ובאלו המילים הוא הוריש לנו כזאת שיחה נוראה ונפלאה ששמע מרבינו: 'העיקר הוא **"מְבֻטָּן שְׁאוֹל שִׁוַּעְתִּי"!**'...

את הפסוק הזה אמר יונה הנביא כשהיה בתוך מעי הדג, אחר שהדג בלע אותו, ולא היה שם כ"כ פשוט... כי בכלל, להיות בתוך בטן של דג, אפילו אם זה דג גדול, ויש שם רווח - וכי 'מֶרְוָח' שם?... ושנית, הרי בתוך הבטן הזאת היו מלא דגים - הן קטנים והן גדולים - שהדג הגדול בלע מלבד יונה הנביא, ויונה הנביא הוצרך להתמודד עם הכל, ואז הוא התפלל תפילה זו - שאנחנו מזכירים את זה בתפילת מנחה של יום כיפורים, בזמן הנעלה של היום הקודש - כשכמעט ומתפללים תפילת נעילה שבה החתימה, קורין את "מפטיר יונה", ושם אומרים: **"מְבֻטָּן שְׁאוֹל שִׁוַּעְתִּי שָׁמַעְתָּ קוֹלִי"**, שעל זה אמר רבינו: **"זֶה הָעֵקֶר!"**... היינו שאדם מרגיש שהוא כבר ב**"בטן שאול"**, ועתה הוא המבחן: 'מה אתה עושה?'... באידיש, המילה **'בָּעט'** פירושה **'מִטָּה'**, וזהו **'מְבֻטָּן שְׁאוֹל'** [כמו **'בֶּעט'**], שהנה יש לו מחשבה אולי ללכת שם לישון... אבל הוא מחליט: **לא ולא!** אלא **"שִׁוַּעְתִּי"!** הוא צועק להקב"ה: **'רבש"ע, תעזור לי! תוציא אותי מכאן!'...**

ודיבורים כאלו נקראים אצל רבינו ז"ל בכינוי של **"דיבור אמת"** (ליקו"מ

ח"א סי' קיב), כי הנה אדם שהוא בתוך בטן השאול, וכי הוא יבקש 'אני רוצה לזכות ל"מדרגות"... להיות מקובל... 'לעוף' בשמים' וכו'?!'... הרי אתה בבטן השאול... ומה הוא '**כן**' יבקש? '**רבש"ע, אני רוצה לצאת מכאן! אני מכיר היכן אני נמצא, ותעלה אותי! תוריד לי סולם, תביא לי משהו שאוכל על-ידו לצאת מפה!**' - דיבור כזה נקרא "**דיבור אמת**"!

ורבינו אומר שם, שע"י שאדם זוכה לכזה '**דיבור אמת**' - זה מאיר לו! שזה מה שהיה עם יונה הנביא, שהנה הוא היה בתוך בטן הדג, ואמנם מובא באחד מן המדרשים שהעור של הדג נעשה שקוף והוא ראה את כל מה שקורה בתוך הים, אבל זה היה חושך... זה חושך! אבל הנה היה לו את ה'**דיבור אמת**', וזה ה'**דיבור אמת**' - אומר רבינו שם - מדליק את האור! הנה מצאתי את ה'מֶתֶג' ופתאום האור דולק... למה? כי היה לי את ה'**דיבור אמת**'! "**מִבֶּטֶן שָׁאוֹל שִׁוַּעְתִּי**" - 'רבש"ע, אני קורא אליך!'... וזו העבודה של האדם - שיהפוך את הכל אל הקדושה!

וזה פירוש הפסוק:"**אָשָׁם הוּא אָשֹׁם אָשַׁם לַה'**", '**אָשָׁם הוּא**' - אתה באמת מרגיש אָשֵׁם? '**אָשֹׁם אָשַׁם לַה'**" - תיקח את האשמה הזאת, ותתקרב איתה אל הקב"ה!

והתחלנו לדבר על זה, כי הראשי־תבות של "**אֲ**בָנִים **שָׁ**חֲקוּ **מַ**יִם" זה '**אָשָׁם**', שהנה אדם מרגיש שהוא אָשֵׁם, ותוהה 'מה אעשה?'... התשובה היא: תתחיל עם '**מים**' - תורה, תפילה, תשובה, צדקה וחסד, תתחיל! **לאט לאט!** וכי בפעם אחת אתה כבר רוצה לצאת?... בסבלנות!

והגענו לדבר מכל זה, כי התחלנו את השיחה בעניין שבפרשה זו עם ישראל יוצאים ממצרים וזוכים ל'גילוי שכינה', אך בשביל זה צריכים מקודם לטהר קצת את הלב, שלא יהא 'לב אבן'! **כך זוכים לצאת ממצרים!** כי אלו שהיה להם 'לב אבן' - הם נשארו שם... בשלושת ימי אפילה של מכת חושך - הם מתו...

ומי שמתבונן בזה, זהו פחד נורא, כי חכמינו הקדושים אומרים במכילתא על הכתוב בפרשה הבאה (שמות יג, יח): "**וַחֲמֻשִׁים עָלוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל מֵאֶרֶץ מִצְרָיִם**", שישנן כמה שיטות גבי כמות היוצאים ממצרים: שיטה אחת שזה היה '**אחד מחמש**'; זאת אומרת יצאו ממצרים עשרים אחוז! והשאר מתו במצרים במכת חושך. שיטה נוספת: '**אחד מחמישים**'. שיטה נוספת: '**אחד מחמש מאות**'. וישנה אף שיטה: '**אחד מחמש אלף!**' שהנה במצרים התקיים (שמות א, ז) "וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל פָּרוּ וַיִּשְׁרְצוּ" - היו מיליארדים, ורק אחד מחמש אלף (לפי השיטה הזאת) יצא, ומה קרה עם כל השאר? הקב"ה סיבב שימותו במכת חושך [דווקא במכת חושך כדי שהמצרים לא יראו ולא יגידו וכו', כמובא ברש"י], שזה סובב על אדם יש לו 'לב אבן', והוא לא מרגיש שום דבר, שזה מה שכתוב שם במכת חושך, שהיה כזה חושך כפול ומכופל, עד שאומר הפסוק (שמות י, כג) "**לֹא רָאוּ אִישׁ אֶת אָחִיו וְלֹא קָמוּ אִישׁ מִתַּחְתָּיו שְׁלֹשֶׁת יָמִים**"; התורה הקדושה אומרת שהיה כזה חושך עבה

וסמיך עד שלא ראו איש את אחיו... ויתירה מזו אומר רש"י: שלושה ימים לא ראו, ושלושה ימים לא היו יכולים לזוז!

צדיקים פירשו את הפסוק הזה: **"לֹא רָאוּ אִישׁ אֶת אָחִיו"** - שאם יש דבר כזה שלא רואים את השני, מה הכוונה? לגבי ענין של צדקה וחסד, שאדם 'לא רואה' את השני, היינו שאחד לא מסתכל ולא אכפת לו מה קורה עם השני, 'שההוא ידאג את הדאגות שלו... אני מה אכפת לי מהשני?'... אם מתקיים כזה דבר, אזי: **"וְלֹא קָמוּ אִישׁ מִתַּחְתָּיו"**, כי זה הולך ביחד: אם אדם איננו דואג בשביל השני, לא ברוחניות ולא בגשמיות, ואומר 'כל אחד יסתדר לבד... לא אכפת לי מאף-אחד'... אזי: **'וְלֹא קָמוּ אִישׁ מִתַּחְתָּיו שְׁלֹשֶׁת יָמִים'** - אדם לא יכול לקום... **אתה לא רואה את השני? תראה שאתה בעצמך לא יכול לקום!**

ומסיים הפסוק: **"וּלְכָל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל הָיָה אוֹר בְּמוֹשְׁבֹתָם"** - עם ישראל בנויים על צדקה וחסד! שזאת רואים במיוחד ב'ליל הסדר', שהוא "לֵיל שִׁמֻּרִים" [ככתוב בפרשה - שמות י"ב, מ"ב], והוא לילה של "גילוי שכינה", ומאיפה מתחילים את ה'גילוי שכינה' הזה? הבה ונתבונן איך מתחיל סדר ההגדה של ליל פסח: אומרים 'הא לחמא עניא' וכו', ומכריזים: **"כל דכפין ייתי וייכול, כל דיצריך ייתי ויפסח"** - כל מי שצריך, יבוא!

ובזה אנחנו מזכירים תמיד את דברי הצדיקים [מוהרא"ש היה תמיד חוזר ואומר את זה]: **וכי זהו 'קונץ' לָשֶׁבֶת בליל פסח כמו מלך אצל ה'סדר' כשהדלת סגורה ולהכריז 'כל מי שצריך יבוא'?... מי שומע אותך?!...** אתה מכריז 'אני מוכן לתת צדקה', ואיפה אתה?!... מי שומע את זה?!... משא"כ אם לפני החג עשית 'קמחא דפסחא' ועזרת לאחרים וכו', עכשיו כשאתה אומר "כל דכפין" זה בעצם ה'הד' של כל מה שעשית כבר חודש שלם - החל מחג הפורים, שהתחלת כבר לדאוג לזה.

ובשביל מי אתה דואג? בשביל עצמך! אנחנו אומרים את זה תמיד: כשאתה נותן, אתה מקבל! אדם יגיד: 'אני רוצה לקבל, שאחרים יתנו'... **לא! אתה 'תתן', ואתה 'תקבל'!** המילה **"וְנָתְנוּ"** נקראת הלוך וחזור - נותנים ומקבלים! **זה עם ישראל!**

וזה בעצם היה אחד מהתנאים של יציאת מצרים, וכמו שכתוב בפרשת השבוע, שלפני שצריכים לצאת ממצרים, אומר הקב"ה למשה רבינו (שמות יא, ב) **"דַּבֶּר נָא בְּאָזְנֵי הָעָם וְיִשְׁאֲלוּ אִישׁ מֵאֵת רֵעֵהוּ וְאִשָּׁה מֵאֵת רְעוּתָהּ כְּלֵי כֶסֶף וּכְלֵי זָהָב"** - פה צריכים צדקה וחסד! למה? **זה תנאי ליציאת מצרים - שיהיה עם ישראל עם קדוש, ועוד מעט ילכו לקבל את התורה, ויהיו העם הנבחר להקב"ה, אחד מהתנאים הראשונים הוא: "וְיִשְׁאֲלוּ אִישׁ מֵאֵת רֵעֵהוּ וְאִשָּׁה מֵאֵת רְעוּתָהּ כְּלֵי כֶסֶף וּכְלֵי זָהָב"...** ולכאורה יכולים לתמוה: 'וכי זהו "משחק"? 'תתני לי, ואני אתן לך'?!'... **כן! כדי לגרום אחדות וצדקה וחסד!** - 'אבל אני צריך לקבל'... **אתה תתן ואתה תקבל! וככל שתתן יותר - תקבל יותר, כי**

בשמים מחזיקים חשבון מדויק!

וזהו מה שמקובל בכל תפוצות ישראל, שלפני החג עוסקים הרבה בדברים קדושים כאלו, וזה דבר נפלא מאד, ובזה יש זכות גדולה לעם ישראל! וב"ה זכינו שעשינו בנוסף ג"כ **'קמחא דסוכותא'**, כי הנה **'קמחא דפסחא'** יש בכל העולם, ויש גם 'קמחא דסוכותא'! וכי רק בחג הפסח צריכים?... וגם בזה אותו דבר: אתה תתן, ואתה תקבל! **וככל שתתן - תקבל כפול ומכופל!** וכמובא בגמרא (ביצה טז.) גבי הוצאות שבת ויו"ט: **'שֶׁאִם פִּחֵת - פּוֹחֲתִין לוֹ, וְאִם הוֹסִיף - מוֹסִיפִין לוֹ'.**

ובעזרת השם יתברך, בשעה טובה ומוצלחת, אנחנו יוצאים עכשיו בארגון קדוש שעל-ידו נמשיך את הקדושה הזאת לכל השנה - ארגון "עזר לשבת", ובזה כל הקהילה מאוחדת ביחד, כל משפחה! ובעזרת השם נפיץ 'קופות' מיוחדות בשביל זה, ומה עושים עם זה? כל משפחה נותנת עשר שקל בשבוע... הרי מנהג ישראל קדושים שקודם הדלקת נרות, האשה נותנת צדקה - איזו זכות זו! ואף מוכרים דברים כאלו - שיש טבלא של 'אשת חיל', ובו נוסח הברכה והדלקת הנרות, ויחד עם זה קופה יפה [ואולי מצופה עם כסף וכו'] מונחת על שולחן הדלקת הנרות [ואח"כ אחד מהילדים מסיר את זה מהשולחן], ומכינים איזו מטבע, ושמים קודם ההדלקה!

ובעזרת השם יתברך, נתחיל בדבר הזה, לשים את הצדקה לפני שבת, וזה לא מוכרח להיות דווקא האשה, אלא כל משפחה עשר שקל [זה לא אומר שאסור יותר... אם אין לך את המטבע - אתה יכול להכניס שטר, זה לא משנה...], העיקר הוא שמהבית הזה יוצא צדקה! צדקה למי? ל'כולם' ו'לעצמך'! 'אתה' יחד עם 'כולם'!

ובעזרת השם יתברך נארגן את זה, ופעם בחודש יוכלו לגבות את כל הקופות האלו מכל משפחה [אולי לפני כל 'שבת מברכין'], שבה יהיה לכל הפחות בכל שבוע עשר שקל [ארבעים שקלים בחודש]; איזו צדקה וחסד! איזו זכות של עם ישראל! ובזה מאחדים את כולם!

וזה הסימן שיש לך **'לב בשר'**, ואתה רוצה לזכות ל'גילוי שכינה'!

אבל, כמו שהתחלנו להגיד, יכולים לגלות את השכינה הקדושה בגילוי נפלא, אבל יש לו לאדם 'לב אבן'... הוא לא מבין מה קורה כאן... כמו שרואים בני אדם שהם רחוקים וכו', תדבר אִתּוֹ מדברים גדולים - הוא לא מבין את השפה, בשבילו אתה מדבר ב'סינית'... הוא לא מבין מה אתה רוצה ממנו... צריכים הכנה לזה!

רבי עקיבא אמנם רק בגיל ארבעים התחיל ללמוד, אבל הוא קיבל את המסר הזה - **'המים יכולים לעשות נקב באבן'...** אבל בשביל זה צריכים להתחיל מאל"ף-בי"ת, והחליט: **'אני מוכן!'...** וכמו שכתוב בפרקי דרבי אליעזר, שהוא הלך אל ה'חיידר', והתחיל ללמוד... ומסתמא הילדים צחקו - בן אדם מבוגר בגיל ארבעים יושב איתנו פה? מה הוא עושה

כאן?!... אבל לא היה אכפת לו מכלום, הוא למד אל"ף-בי"ת-גימ"ל-דל"ת, וכך עלה והתעלה...

אם יש לו לאדם רצון קדוש - אין שום מניעה בעולם למה שהוא יכול לזכות, וזו ההתחזקות העצומה היוצאת מזה, שאדם יודע תמיד שאם הוא ירתום את רגשות האשמה שיש לו שיהיו **"אָשֹׁם אָשַׁם לַה'"** - שזה ידחוף אותו להתקרב אל הקב"ה, שהוא מזכיר לעצמו - כפירושו של הרבי ר' אלימלך זי"ע - **'מֵאַיִן בָּאתָ, מִטִּפָּה סְרוּחָה'**, שהנה באת מאיפה שבאת, השם ישמור... אבל לקחת את זה בדרך חיובית! וזה דוחף אותך אל השכינה הקדושה!

זה הענין של יציאת מצרים, וזה פירוש **'בְּכָל דּוֹר וָדוֹר חַיָּב אָדָם לִרְאוֹת אֶת עַצְמוֹ כְּאִלּוּ הוּא יָצָא מִמִּצְרַיִם'**; וביותר מתעוררים לזה בפרשת **בֹּא**, ואכן הזמן הוא בחג הפסח - שהוא החודש אשר בו יצאנו ממצרים, אבל קריאת התורה מעוררת את הזמן, שזה ממש **לא פחות** מן הזמן בעצמו! כי התורה הקדושה היא החיים של האדם, **צדיקים חיו עם פרשיות התורה!** בעזרת השם יתברך, הקב"ה יתן את החיים, ובקרוב יצא לאור **'שיחות מוהרא"ש' על התורה**, ותסתכלו שם בהקדמה ובפרשת בראשית, שמוהרא"ש היה דוגמא חיה לזה, שהוא היה ממש **'חי עם הפרשה'! עכשיו פרשת בֹּא - חיים את זה!**

הרי בחג בעצמו [ביום ראשון של חג הפסח] קוראים קטע אחד מהפרשה הזאת [עליית חמישי - "מִשְׁכוּ וּקְחוּ לָכֶם" וכו'], אבל בשבוע של פרשת בֹּא, שקוראים מתחילתה של הפרשה, את שלושת המכות - ארבה, חושך, מכת בכורות, וכן "הַחֹדֶשׁ הַזֶּה לָכֶם רֹאשׁ חֳדָשִׁים" וכו', זה כבר גילוי גדול של כל הענין של יציאת מצרים, **וע"י התורה אתה יכול לקנות בנפשך את הדבר הזה, לשבור את 'לב האבן' הזה! מ'לב האבן' הזה תצא הולדה קדושה!** וכמו שמובא בפרשת שמות, בענין לידת נשמות ישראל ע"י המיילדות, שכתוב (שמות א, טז) **"וּרְאִיתֶן עַל הָאָבְנָיִם"**, ובפירוש **'אָבְנַיִם'** אומר רש"י שזה היה שם מקום הלידה, אבל לענייננו יש לומר שזהו **'עַל הָאָבְנַיִם'** - ענין **'לב האבן'**, שאדם זוכה לשבור את 'לב האבן' ע"י **"המיילדות העבריות"** - אלו הצדיקים הקדושים, שהם מחזקים את נשמות ישראל, בבחינת **"וַתְּחַיֶּיןָ אֶת הַיְלָדִים"** - בני ישראל ובנות ישראל, **שזה הכי חשוב אצל עם ישראל - החינוך שמחנכים אותם!** ולא סתם 'בדיעבד' - "מה אני יכול לעשות"... **אלא אנחנו נעשה בעזרת השם הכי מפואר, הכי חשוב והכי גדול! ולא נפסיק עד שבעזרת השם יהיה הכל כמו שצריך! שיהיו לנו מלמדים, מורים, מורות, רבניות, שיחנכו את נשמות ישראל! שכל אחד יקבל את החינוך הזה - מהגיל הכי צעיר שיכול להיות! ואח"כ יכול להתגדל בלי שיהא טבוע בו 'לב האבן'...**

וכמובן, זה עדיין לא אומר שמבטל את היצר הרע לגמרי, אבל יש דרך איך שיתחילו להרגיש משהו! שיהיה 'כן'

העניין של 'רגשות', ואם זה 'רגשות אשמה' ומצפון - בסדר, אבל לא שזה ישבור את האדם, אלא **"אָשֹׁם אָשַׁם לַה'"** - שיש דרך איך לקשר אל הקדושה!

זה מה שקוראים בפרשת השבוע, שיוצאים ממצרים וזוכים עכשיו לכל העניינים האלו!

ובתוך הפרשה יש לנו את **'פרשת החודש'** שקורין לפני ר"ח ניסן, והפרשה מתחלת: **"הַחֹדֶשׁ הַזֶּה לָכֶם רֹאשׁ חֳדָשִׁים רִאשׁוֹן הוּא לָכֶם לְחָדְשֵׁי הַשָּׁנָה"** - **'התחדשות'!** שאפשר לומר שזוהי **"הסיסמא"** של רבינו! כמובן, כל מילה של רבינו היא קדש קדשים, אבל אם רבינו אמר (חיי מוהר"ן, סימן רמז): **'חִדּוּשׁ כָּמוֹנִי לֹא הָיָה מֵעוֹלָם'** - זה מספיק כדי לתת לנו את ה**'חותמת'** על זה, וכמו שפירשו אנשי שלומינו **'חידוש כמוני'** היינו ענין ה**'התחדשות'** של רבינו, כי רבינו הוא חתיכה אחת של התחדשות!

רבינו פעם אמר: **לא מבעיא שאינני אומר דברי תורה בלי חידוש, אלא אפילו 'דאך' - נשימה, לא יוצאת ממני בלי התחדשות!** אם חכמינו הקדושים אומרים על הפסוק (תהלים קנ, ו) **"כֹּל הַנְּשָׁמָה תְּהַלֵּל יָהּ" - 'על כל נשימה ונשימה תהלל יה'**; זאת אומרת, ש'התחדשות' צריכים בכל עת ורגע! לא להתייחס בכלל ל'עבר'! **אין! "אֲנִי הַיּוֹם יְלִדְתִּיךָ"!** אמנם הזכרנו את הפסוק הזה לעיל גבי 'בר-מצוה', אבל צריך שאדם ירגיש את זה **תמיד!**

פעם היינו עם מוהרא"ש באיזה 'בר-מצוה', ומוהרא"ש אמר על הפסוק הנאמר על יום ה'בר-מצוה' - **"אֲנִי הַיּוֹם יְלִדְתִּיךָ"** - שזה ראשי-תבות **'אַיֵּה'**, ומוהרא"ש הסביר את זה עפ"י דברי רביז"ל בליקו"מ ח"ב סי' י"ב, שאדם צריך תמיד לחפש **'רבש"ע, איפה אתה?'...** כלומר: אדם מסתכל על עצמו היכן הוא נמצא, והוא שואל ומבקש: **'רבש"ע, היכן אתה?'...** ואין הכוונה שאדם שואל זאת בדרך של ייאוש - "איפה אתה"... אלא הוא שואל **'אַיֵּה מְקוֹם כְּבוֹדוֹ?'...**

כשאומרים בקדושת 'כתר' בשבת **'אַיֵּה מְקוֹם כְּבוֹדוֹ'**, מובא בספה"ק שיש בזה כוונה גדולה וכו', אך מהי הכוונה שלנו? שאדם שואל ומבקש: **'אַיֵּה מְקוֹם כְּבוֹדוֹ?'** - אדם מתבטל מרוב כיסופים וגעגועים...

מספרים על צדיקים, שכשהיו אומרים את קדושת 'כתר', היו צריכים לשמור מאד שנשמתם לא תצא לגמרי... כי כשאומרים 'כתר יתנו לך ה' אלקינו', ואומרים **'אַיֵּה מְקוֹם כְּבוֹדוֹ'**, זה כזה 'גילוי שכינה'! ומספרים זאת על **הרבי ר' אלימלך זי"ע**, כשהוא היה אומר את קדושת 'כתר', הוא היה תמיד מחזיק בידו שעון-כיס מזהב, וכשהיו אומרים 'כתר' הוא היה אוחז את זה בידו וממשמש בזה... זה היה פלא לכל הרואים זאת, דווקא אז לאחוז את שעון-הכיס?... אז הוא הסביר פעם, שהעניין שהוא מוכרח לקחת בידו איזה חפץ גשמי - שעון זהב וכדו' - כדי להישאר כאן בזה העולם... כי אם לא, מרוב דביקות וגעגועים, הנשמה שלו עלולה 'לעוף' וזהו... אז הוא מחזיק

משהו גשמי, וזה מקשר אותו לזה העולם... אז זה ענין של **'אַיֵּה'** - שאדם שואל **'אַיֵּה מְקוֹם כְּבוֹדוֹ'**.

והנה, מי אומר **'אַיֵּה'**? אנחנו אומרים שם בקדושה, שהמלאכים אומרים את זה - **"מְשָׁרְתָיו שׁוֹאֲלִים זֶה לָזֶה אַיֵּה מְקוֹם כְּבוֹדוֹ"**, ואמנם אלו המלאכים לא יודעים ממש בדיוק, ועל כן אומרים "ברוך כבוד ה' **'ממקומו'**", אבל לכה"פ הם יודעים שיש פה **'גילוי שכינה'**, ועם כל זאת הם אומרים **'אַיֵּה'**, ומה הכוונה? וכי הם אומרים את זה בלשון של ייאוש - 'איה'?... איפה אתה?! לא ולא! הם שואלים ומבקשים **"אַיֵּה מְקוֹם כְּבוֹדוֹ"**, ואע"פ שכבר הגיעו והשיגו, הרי ברוחניות אין-סוף, וכמ"ש (תהלים קלט, ח) "אִם אֶסַּק שָׁמַיִם - **'שָׁם'** אָתָּה", יש עוד הרבה מה להשיג...

וכמו שדיברנו על **"וְאַצִּיעָה שְׁאוֹל הִנָּךְ"** - שגם אדם המונח בשאול תחתית, והציע לו שם מיטה, גם שם נמצא עמו ה' יתברך, כן הוא אצל "דרי מעלה" - אחד שכבר זכה להתקרב ולעלות וכו', אל יחשוב 'כבר הגעתי לאיזו מדרגה'... **מחשבה כזאת פסולה היא!**

וזה אחד מהעניינים שחוזר על עצמו בכל הספר הקדוש **'נועם אלימלך'** [בכל פרשה, וכמעט בכל קטע...], שככל שאדם עולה ועולה עליו לדעת שהוא עדיין לא התחיל כלום!

ואפשר לומר בדרך רמז, שזהו מה שמביא רבינו בספר המידות (אות אמת, סעיף ה): **'כָּל הַמּוֹסִיף גּוֹרֵעַ'**; והמקור לזה הוא בגמרא ובפירש"י, גבי חטא עץ הדעת, שחוה הוסיפה על הציווי ואמרה לנחש שהקב"ה אמר **"וְלֹא תִגְּעוּ בּוֹ"**, ואז הנחש דחף אותה על העץ ואמר לה 'תראי שלא קרה לך כלום'... ואז אירע חטא עץ הדעת. וזהו **'כָּל הַמּוֹסִיף גּוֹרֵעַ'** - אל תוסיף ואל תגרע! ויכול להיות בזה רמז לענייננו - **'כָּל הַמּוֹסִיף גּוֹרֵעַ'** - שהנה יכול להיות שאדם הוא **מוסיף** על הקדושה, אבל באותו זמן יזכור שהוא **'גורע'**... אמנם הוא **'מוסיף'**, אבל **'גורע'**... ואכן, זה נראה כמו שני הפכים, אתה 'מוסיף' או 'גורע'?... אבל זה הלימוד!

ורואים בזה דבר מעניין: בלשון התורה, המספר 10 מכונה 'עֶשֶׂר', המספר 12 מכונה 'שְׁנֵים עָשָׂר', ואיך אומרים את המספר 11 בלשון התורה? **"עַשְׁתֵּי עָשָׂר"**, וזה אחד מהמקומות שלמדים ש**'כל המוסיף גורע'**, כי הנה יש את המספר **'שתים עשרה'**, ועכשיו הוספת את האות **עי"ן**, וזה נהיה **"עַשְׁתֵּי עָשָׂר"** - אחד-עשרה... נמצא שנגרע מספר אחד... זה נהיה 11...

וזהו הלימוד לכל אחד, שאם הוא מוסיף, עליו לזכור שהוא בבחינת 'גורע', ועדיין יש לו עוד הרבה מה להשיג... ולא לחינם למדים זאת מן המספר **11**, כי זהו רמז **לי"א** סממני הקטורת [הצרי והציפורן וכו'], ואחד מהם הוא ה**'חלבנה'**, שהיתה בעלת ריח רע מאד, אבל כשעירבו אותה יחד עם שאר הסממנים האחרים - דייקא על-ידה יצא כזה ריח נפלא ועליון... ושם מתקיים ג"כ הענין של **'כל המוסיף גורע'**, שלכאורה

היה מספיק **עשר סממנים** וזהו... אבל זה לא מספיק! מוסיפים **'חלבנה'** - שזה דבר גרוע, ועכשיו זה נשלם, ויש לו את הריח הכי טוב... [רבינו מזכיר בספר המידות סגולה להמתקת הדינים לקרוא את י"א סממני הקטורת, וכן היה י"א יריעות עיזים - השכבה השניה של היריעות במשכן], והכל בבחינת **'כל המוסיף גורע'** - שאתה **מוסיף**, אבל באותו זמן תזכור שעדיין זה בחינת **'גורע'**, שלא שתבוא לידי איזו גבהות וגאות ע"י ההוספה הזאת - 'אני רב, אני משפיע, אני חשוב'... **מחשבות אלו פסולות הן! ואם מגיע לאדם כאלה מחשבות, עליו לבקש 'רבש"ע, אני באמת מכיר את עצמי! אני מכיר את עצמי טוב טוב!'**... ומה פתאום שאתגאה?... **אם אני יכול לעזור למישהו אחר - אדרבה! שזה ענין של 'צדקה וחסד' - הן ברוחניות והן בגשמיות, שאדם משפיע לאחרים, ו"מאן דמוסיף" בדרך כזאת, אזי "מוסיפין ליה" - אז תקבל 'הוספה'!** ואכן מצד אחד אתה **'גורע'** - אתה זוכר תמיד מי אתה, ואינך בא לידי איזו גבהות וגאות, אבל בזה יתקיים אצלך **"מאן דמוסיף - יוסיפון ליה"**, יוסיפו לך! אבל לעצמך עליך לחשוב תמיד 'אני לא התחלתי כלל וכלל'... שזוהי העבודה של צדיקים!

זה מה שרבינו מלמד אותנו, שהנה מצד אחד אומר רבינו **"חידוש כמוני עדיין לא היה"** - מידת ההתחדשות, ואמר **"בכל נשימה אני חי חיים חדשים"**, ובסוף חייו אמר רבינו: **"אני הגעתי למדרגה שאין לי כבר מה לעשות כאן בזה העולם... אני צריך כבר להפשיט את החולצה, כי אינני יכול להישאר במקום אחד, אני צריך להתחדש תמיד"**... [ורק כשפושט את הגוף, ונשארת רק הנשמה, הוא כבר יכול לעלות עוד ועוד], נמצא שרבינו הוא זה שתמיד **עולה ועולה ועולה...**

ומצד שני: תקופה קצרה קודם הסתלקותו מהאי עלמא, מצאו את רבינו בוכה כמו תינוק: **"רבונו של עולם, איך זוכים להיות יהודי?!"**...

ולכאורה יפלא, זה לא 'תרתי דסתרי'? זה לא 'שני הפכים בנושא אחד'? הנה רבינו אומר "אני צריך כבר להפשיט את החולצה" [רבינו אמר זאת באידיש: **'אִיךְ וָואלְט שׁוִין גֶעוֶרין דָאס הֶעמְדִיל אוֹיס גִיטָאן וָואוֶרים, אִיךְ קָאן אוֹיף אַיין מַדְרֵגָה נִישְׁט שְׁטֵיין'** - 'הָייתִי כְּבָר פּוֹשֵׁט אֶת הַכֻּתֹּנֶת (הַגּוּף), כִּי אֵינִי יָכוֹל לַעֲמֹד עַל מַדְרֵגָה אַחַת'], והנה רבינו בוכה **"איך זוכים להיות יהודי"**... זה לא סותר?

לא ולא! זה הלימודים שרבינו מכניס בנו! שמצד אחד, צריך האדם לכסוף להשתוקק לכל המדרגות שיש, ולא להתייאש משום דבר, ומאידך - לדעת שהוא עדיין לא התחיל כלום...

יש שיחה אצל אנשי שלומנו: **"מִי שֶׁהוּא מְקֻרָב לְרַבֵּנוּ הוּא צָרִיךְ לִכְסֹף וּלְהִשְׁתּוֹקֵק לַמַּדְרֵגוֹת הֲכִי גְּבוֹהוֹת שֶׁיָּכוֹל לִהְיוֹת"** - 'אני רוצה להגיע לזה!'... **"אֲבָל מִצַּד שֵׁנִי, יַחַד עִם זֹאת, עָלָיו לֹא לִפֹּל מֵהַמַּדְרֵגָה הֲכִי נְמוּכָה וּשְׁפֵלָה"**... וזה ג"כ נראה כמו שני הפכים: הנה אתה רוצה להיות 'מלאך', והנה למעשה אתה 'גלח' [בלשון אידיש, 'גלח' פירושו 'כומר']...

אבל זהו הלימוד: אתה באמת צריך לכסוף ולהשתוקק להיות 'מלאך' - וכמו שאומר רבינו בליקוטי מוהר"ן חלק א' סימן כ"א, שאפשר לאדם אפשר לעלות למעלה מגדר 'בן אדם', עד שמגיע כבר כמעט למעלה מהבחירה, שהוא רק מתקרב להקב"ה כמו מלאך - שהוא עומד ודבוק בהקב"ה תמיד, אבל מצד שני - עליו להחזיק מעמד, ואף אם ירד ונפל, '**יֵדַע**' - כלשון רבינו הנ"ל - '**שֶׁהַהִתְרַחֲקוּת הִיא תְּחִלַּת הַהִתְקָרְבוּת**'! זרקו אותך ודחפו אותך כדי שעכשיו תתקרב יותר!

כי לפעמים צריכים לעשות את זה לבן אדם, כי אם לא - הוא באמת עלול לבוא לידי איזו מחשבה של ישות וגבהות - 'אני אדם חשוב; מכבדים אותי; מעריכים אותי'... אז הוא יכול להשתמש עם זה בדרך חיובית - '**אנשים באמת מתעוררים מזה? אני אמשיך! אני אוסיף! אדרבה!**'... אבל לא שיקח את זה בדרך אישית - "מכבדים **אותי**"... וכי '**אותי**' מכבדים?! אדם שיש לו שכל הוא יודע שזו **הנשמה שבקרבו**! ואת הנשמה בוודאי שצריכים לכבד...

נניח יש אחד ש'**כולו נשמה**' - הוא 'חתיכת נשמה', והנה מכבדים אותו, וכי שייך אז להגיד שהוא מקבל איזו יוהרה וגאווה מזה? זו 'נשמה', זה לא 'בן אדם'... וזאת אדם צריך להחדיר בדעתו: מכבדים אותך, למה? בגלל שאתה נראה כך וכך? כי יש לך חליפה כזאת - בצורה כזאת? **ולא ולא! מכבדים אותך כי ב"ה יש לך כוחות לקרב בני אדם ולהכניס בהם התעוררות דקדושה! 'בשביל זה מכבדים אותי? אז אדרבה, עתה אני אוסיף!'**... כלומר, לא לקחת את זה בתור 'התפארות' עצמית!

ובפרט כשאדם זוכה שיש לו התבודדות, והוא מקפיד להתבודד בכל יום, אזי הוא "מכיר את מקומו" - הוא מכיר מאיפה הוא בא, הוא יודע היטב... אבל הוא משתמש עם האשמה הזאת לדבר טוב וחיובי, הוא לוקח את ה'**אשם**' ומקיים בזה "אֲבָנִים שָׁחֲקוּ מַיִם", מה הן '**אבנים**'? רבינו מזכיר בכמה מקומות דברי ספר יצירה: '**אבנים הן אותיות**'; [כלשון ספר יצירה: 'לושה אבנים בונות ששה בתים' וכו', כל אות היא 'אבן'! בונים עם זה בניינים נפלאים!], וזהו ה'**אבנים**' שלוקחים!

עכשיו אנחנו בשבוע השלישי של **ימי השובבי"ם**, ומשלימים את החצי הראשון ימי שובבי"ם - שְׁ'מוֹת רָ'אֵרָא **ב**'א, והצירוף של שלוש פרשיות אלו הוא '**שׂוֹב**', והביטוי הזה מוכר לנו מדברי רבינו (ליקוטי מוהר"ן חלק א' סימן ו'), שכשאדם הולך בדרך התשובה עליו להיות "בקי ברצוא ובקי ב**שוב**"; אז עכשיו, בשבוע זה, אנחנו משלימים את ה'**שוֹב**', שזו ההתחזקות של האדם!

רבינו פעם אמר: **אצלי ה'רצוא' הוא לא "קונץ"**... כי אדם שהוא באמת תמיד רץ רק אחר הקב"ה, הוא מתחדש בזה בכל פעם, אבל כשהוא יורד בחזרה למטה, ועליו להחזיק מעמד, זו כבר עבודה קשה יותר בשבילו... ועל כן

בימים אלו של שובבי"ם אנחנו **מתחילים עם ה'שוֹב'!**

כשיצאו ממצרים, בפרשת השבוע, כתיב (שמות יב, לט): **"וַיֹּאפוּ אֶת הַבָּצֵק אֲשֶׁר הוֹצִיאוּ מִמִּצְרַיִם עֻגֹת מַצּוֹת כִּי לֹא חָמֵץ כִּי גֹרְשׁוּ מִמִּצְרַיִם וְלֹא יָכְלוּ לְהִתְמַהְמֵהַּ"**; ואומר האר"י הקדוש, שאם היו נשארים עוד שניה אחת במצרים - כבר לא היו יכולים לצאת... זאת אומרת, תיכף ומיד כשהגיע הזמן שהקב"ה אמר לאברהם אבינו **"וְאַחֲרֵי כֵן יֵצְאוּ בִּרְכֻשׁ גָּדוֹל"** - יוצאים! ואם היו נשארים עוד 'שניה' אחת במצרים יוצאים - לא היו יוצאים אף פעם... היו נכנסים, השם ישמור את עם ישראל, לתוך 'נו"ן שערי טומאה', וזהו...

כי מצרים היה מקום של טומאה, השם ישמור, וכמובא בתחילת ה'תנא דבי אליהו', שמצרים היתה מקור הטומאה של כל העולם כולו - כל הכישוף וכל הניאוף וכו' רחמנא ליצלן, המקום הכי גרוע! ושם עם ישראל הוצרכו להיות, ואכן הם היו שמורים כפי כוחם, אבל עדיין - הם היו מסובבים עם כזאת טומאה, והרי (תהלים קו, לה) **"וַיִּתְעָרְבוּ בַגּוֹיִם וַיִּלְמְדוּ מַעֲשֵׂיהֶם"** - זה קשה... זה לא קל לאדם... הרי יש רחוב, ואדם לא יכול להיות סגור בבית, וכי יכולים לגדל ילד שיהיה סגור בבית כל הזמן בלי לראות את הרחוב?! זה לא הולך ככה... **אלא מאי? צריכים לחנך ילדים איך יהיו מוגנים בחוץ! לתת להם 'מגן' כנגד כל מה שקורה בחוץ! וגם האדם בעצמו - ילביש על עצמו 'שריון' ו'מגן' מפני כל הטומאה!** וכמו שהולכים למלחמה, ככתוב בפסוקים, שמלבישים 'שריון' וכו' - כל מיני כלים שונים כדי להישמר ולהתמגן מכל מה שקורה בחוץ, וכשאדם יש לו את זה - אז הוא יכול לצאת ולהישמר מכל רע!

אז עם ישראל היו במצרים, ואכן הם שמרו על עצמם כפי כוחם, שהיו ,מצוינים שם ולא התערבו עם הגויים, אבל בכל זאת הם היו מסובבים עם כל הטומאה הזאת, ואם היו נשארים עוד רגע אחד - לא היו יכולים לצאת, ועל כן **"וְלֹא יָכְלוּ לְהִתְמַהְמֵהַּ"** - לא יכלו לחכות רגע אחד! זאת אומרת, שעם ישראל היו אז בתכלית הדיוטא התחתונה... ולא מדברים מהגויים, כי הגויים זה 'רע גמור' - המצרים זה 'קליפה', רע גמור! מהם אפילו לא מדברים! אבל עם ישראל היו שם, והיו נתפסים בכל מיני דברים ומקומות לא טובים, והקב"ה אמר: **'זהו! עד כאן! אתם יוצאים!'** - "הַיּוֹם אַתֶּם יֹצְאִים בְּחֹדֶשׁ הָאָבִיב" - אתם יוצאים!

כל אלו הם פסוקים מפרשת השבוע, ולכן אמרנו שפרשת השבוע יש בה הארה מיוחדת מחג הפסח, ואף נוספת עליו, כי בחג פסח קוראים קטע אחד מפרשה זו, אבל בשבוע זה אנו קורין את כל הפרשה כולה - מתחילתה לסופה, שיש את שלושת המכות - מכת ארבה, חושך ומכת בכורות, שכל אחד זה סיפור בפני עצמו, אבל בכלליות - כל הפרשה הזו הוא ענין של התחזקות, שבא הצדיק - משה רבינו - ואומר 'זהו, אנחנו יוצאים עכשיו!'... "וְלֹא יָכְלוּ לְהִתְמַהְמֵהַּ" - 'החוצה! אנחנו יוצאים בזריזות!'...

וכאמור, אלו שהיה להם 'לב אבן', הם כבר מתו כמה שבועות לפני-כן -במכת חושך, וזו היתה כמות לא קטנה של אנשים, וכנ"ל השיטות של חכמינו הקדושים - 'אחד מחמישים', 'אחד מחמש', ובפרט לפי השיטה של 'אחד מחמש אלף', הרי יצאו הרבה פחות מאחוז אחד בלבד! **ומי היו אלו שיצאו? אלו שהחזיקו את עצמם בצדיק! שידעו היטב 'אין עצה כאן, אם אנחנו לא נחזיק בצדיק, אז השם ישמור נישאר פה, ולא תהא שום תקוה, רח"ל'...** והם החזיקו עצמם, וביטלו את דעתם, וקיבלו את דברי משה רבינו!

והנה משה רבינו אומר להם 'בואו, יוצאים מכאן' - זהו זה! יוצאים! ועל אלו שהלכו כתיב (ירמיה ב, ב): **"כֹּה אָמַר ה' זָכַרְתִּי לָךְ חֶסֶד נְעוּרַיִךְ אַהֲבַת כְּלוּלֹתָיִךְ לֶכְתֵּךְ אַחֲרַי בַּמִּדְבָּר בְּאֶרֶץ לֹא זְרוּעָה"**; וזה מתחיל מפרשת השבוע - שיוצאים! יוצאים ממצרים! ואכן, יצאו ממצרים כמה מיליונים של אנשים [600 אלף זה רק הגברים מגיל 20 עד גיל 60, ויחד עם הנשים והטף היה כמה מיליונים], אבל לפי שיטות חכמינו הקדושים - שיצאו רק חלקם, ובפרט לפי השיטה שיצאו רק **'אחד מחמש אלף'** - במצרים הם היו מיליארדים... והכלל: **אלו שהחזיקו את עצמם חזק במשה רבנו - זכו לצאת! הם הבינו היטב 'משה רבנו לא מוליך אותנו שולל! ומה הוא עשה לנו עד עכשיו? הוא חיזק אותנו, הציל אותנו, נתן לנו תקווה בחיים! הוא מגלה איך שיש אפשרות להפוך את כל זה אל הקדושה! הוא מבטיח לנו שעוד מעט יוצאים מכאן, ונקבל את התורה, ונהיה העם המובחר להקב"ה! אז מה יש לנו להפסיד?... רק מרוויחים!'...**

כשאדם זוכה לציית לצדיק, מה הוא מרוויח? הוא מרוויח חיים טובים! הוא מסתכל אחורה איך היה נראה הבית שלו - שהיה חרוב ונחרב ה"י, עד שהתקיים אצלו **'אין רגע בלי פגע'**[ח]... - הוא רק 'הכניס את האף שלו' בבית, הוא כבר הוא מקבל ביזיונות, צעקות ומריבות, והוא לא יודע איך להתמודד עם זה... כל הבית שלו חרוב ונחרב ה"י... והנה פתאום הוא התחיל להתקרב ולשמוע שזה לא מוכרח להיות ככה, הבית יכול להיות גן-עדן, ויש אפשרות להפוך את כל האווירה בבית וכו', ואדם שומע את זה, ואם יש לו שכל הוא אומר 'בוא נראה, אדרבה ואדרבה! הלוואי!'... והוא לא עוזב את הרצון, והוא מתחיל לקיים **"אֲבָנִים שָׁחֲקוּ מַיִם"** - הוא מתחיל לנקוב את 'לב האבן' שלו... יש כאלה בני אדם שאצלם זה ממש ככה...

פעם ישבתי עם מישהו, והבנתי שהשלום-בית אצלו הוא 'על הפנים'... והתחלתי לשאול אותו: 'איך אצלך בבית? יש לפעמים איזה משהו טוב? אומרים לפעמים איזו מילה טובה?'...

ח. הלשון הזאת מובאת בדברי השל"ה הקדוש בספרו - בתוך חרוזים שונים שהוא מביא, ורבי נתן מזכיר זאת ומפרש את זה בדרך של התחזקות, אומר רבי נתן: **'פגע'** הוא לשון **תפילה**, וכמ"ש (בראשית כח, יא) **"וַיִּפְגַּע בַּמָּקוֹם"**, וזהו **'אין רגע בלי פגע'** היינו שבכל רגע תתפלל להקב"ה, שלא יהיה אצלך 'רגע' שהוא בלי 'פגע' - תפילה...

הוא היה בן-אדם אמיתי, והוא הגיב בצורה מפתיעה שאינני שוכח את זה: **'הרב, מה אני אגיד? יש לי לב אבן!'...** - הוא הודה בזה! **'הרב, אני מנסה, אבל ה'לב אבן' שלי לא נותן לי את האפשרות להגיד מילה אחת טובה!'...** - תגיד 'תודה', תגיד משהו טוב, תגיד איזה דבר-חיזוק - לאשתך, לילדים, **תגיד איזו מילה טובה!**

ומאיפה באמת הבנתי מה עובר על אותו אדם? כי ראיתי את הילדים שלו... הילדים התחתנו, והיו אצלם בעיות... ילדים צעירים, מאיפה נובע שיש כאלו בעיות? חכמינו הקדושים אומרים (סוכה נו:): **'שותא דינוקא בשוקא, או דאבוה או דאימיה'** - התינוק מדבר מה שהוא שמע בבית! ולכן התחלתי לחקור את השורש, ולכן קראתי אל האבא וראיתי מה קורה אִתּוֹ... **כי אם הבעל או האשה לא יודעים מה זה 'מילה טובה', איך צריכים לתת דיבורים של חיזוק וכו', אז צריך לבדוק את השורש!** וכך התגלה העניין... הוא הודה בפה מלא: **'בבית שלי אני לא יודע אם פעם אמרתי מילה טובה לאשתי'...** ו"כַּמַּיִם הַפָּנִים לַפָּנִים" (משלי כז, יט), אם הוא לא אומר - אז גם האשה לא, וככה נשאר כל הבית הזה... **אז מה אתם רוצים מהילדים?!...** צריכים סייעתא דשמיא להתחיל חינוך חדש!

אבל אדם שזוכה להיות מקורב לצדיקים, ה'אבן' הזאת מתחילה להישחק, בבחינת **"אֲבָנִים שָׁחֲקוּ מַיִם"** - מים של תורה, מים של תפילה, מים של צדקה וחסד! כשעם ישראל עושים צדקה וחסד - צדקה בגשמיות, זה מביא צדקה ברוחניות - "פָּתַח תִּפְתַּח" (דברים טו, ח)!

ולכן בעזרת השם יתברך אנחנו עכשיו מתחילים מבצע חדש בעניין הזה, אבל לא באופן 'חד פעמי', או רק פעם בחצי שנה - 'קמחא דפסחא' או 'קמחא דסוכותא', אלא דבר תמידי! אדם שזה יהיה קשה לו אולי לתת 10 שקל בבת-אחת, זה יהיה כבד בשבילו - אמנם אני לא חושב שזה כ"כ כבד... אבל נגיד שזה קשה לו, אז יתחיל באמצע השבוע - פה יתן שקל אחד, ופה שני שקלים, עד יום שישי שיהיה 10 שקלים! וכך זכית לפתוח את הלב שלך, ויתקיים אצלך (דברים טו, יא) **"פָּתֹחַ תִּפְתַּח"**, שעל זה אומר רבנו (לקוטי מוהר"ן חלק ב' סימן ד'): **את כל השערים פותחים על ידי צדקה!** אתה פתחת את הלב שלך בצדקה? אתה תראה שגם בשמים נפתח! **"אִם לֹא אֶפְתַּח לָכֶם אֶת אֲרֻבּוֹת הַשָּׁמַיִם וַהֲרִיקֹתִי לָכֶם בְּרָכָה עַד בְּלִי דָי"** (מלאכי ג, י)! אתה פתחת **'פתח כחודו של מחט'** - 10 שקלים, שמת מטבע אחד בתוך הקופה... [השטר הקטן ביותר הוא של 20 שקלים, אבל זה רק מטבע], פתחת פתח קטן שבקושי רואים אותו - המטבע שנכנס בתוך הקופה... אתה פתחת פתח כזה? **'אני אפתח לכם פתח של אולם שעגלות וקרונות יכולים להיכנס בהם!'...** כי בשמים, זה 'מידה כנגד מידה', ומתקיים **"פָּתֹחַ תִּפְתַּח"** - אתה תפתח? אני אפתח לך!

זה עם ישראל! זוהי 'יציאת מצרים'! כך יוצאים!

הקב"ה יעזור לנו, שנזכה **לחיות עם**

פרשת השבוע, ולקחת את זה לנו **לכל השנה**! כי הנה כשמגיע פסח, אדם מכין את הכל - מנקה את הבית, קונה מצות וכו', אבל גם באמצע השנה? **כן!** כי באמצע השנה - שלא צריכים להתייגע כ"כ ולנקות את כל החמץ ולפחד שמא נשאר איזה חמץ וכו', רק מספיק שקוראים את הפרשה - כל האיסור של חמץ, ולזכור שאיסור חמץ - "**וְלֹא יֵאָכֵל חָמֵץ**" - זה אכן בפשטות, שלא לאכול חמץ, אבל ג"כ זה ענין של 'חימוץ המוח', שזה סובב והולך על כל אחד ואחד, שבכל יום מלבישים את התפילין עם אלו הפרשיות, ומזכירים אותנו על זה - שלא יהיה אצל האדם לא חמץ ולא שאור וכו' - שנזכה לחיים טובים, לצאת ממצרים, ונזכה בעזרת השם להיות דבוקים בהקב"ה ול'גילוי שכינה'! הקב"ה יעזור לנו, שיבוא משיח צדקנו ותהא הגאולה השלמה!

breslev.shely@gmail.com